

1901

11

D. B. RJAZANOVILLE

5/II 01.

Hyvä toveri! Olemme jo lukeneet artikkelinne vedokset ja se on nyt varmaan painettukin, niin että muutosten teko on jo mahdotonta. Mitä poistoon tulee, niin sen olemme tehneet me. Emme tietenkään olisi katsoneet oikeudeksemme muuttaa millään tavalla olennaisen tärkeitä tekijän ajatuksia kysymättä ennakolta hänen suostumustaan. Kyseinen lyhennys johtuu kuitenkin yksinomaan toimitusteknisistä syistä. Yksikään toimitus ei voi luopua oikeudestaan tehdä senlaatuksia lyhennyksiä. Olimme aivan varmoja, että olisitte itsekkin myöntänyt, etteivät tekemämme lyhennykset muuta vähääkään kirjoittajan ajatuksen kulkua eivätkä heikennä hänen todistusperusteidensa painavuutta. Toivomme hartaasti, ettette pahastu tästä, vaan toimitte edelleenkin avustajanamme, mikä on meidän kannaltamme perin arvokasta.

Olemme tehneet liberaalien kanssa sopimuksen¹², josta vihasimme Teille edellisessä kirjeessä*. Ryhdymme julkaisemaan lisäksi »Zarjan» yleispoliittista irtoliitettä, johon sijoitamme myös osan päivän tapahtumia valaisevasta aineistosta. Toivottavasti ryhmänne¹³ ryhtyy avustamaan myös tätä liitettä. Lähetämme piakkoin ilmoituksen sen julkaisemisesta.

Oletteko kuullut mitään Kijevin tapahtumista?¹⁴ Puheiden mukaan siellä on saanut surmansa 18 henkilöä. Olkaa hyvä ja kirjoittakaa mitä tiedätte.

Puristan lujasti kättänne. *Petrov**Lähetetty Münchenistä Pariisiin**Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan** Ks. V. I. Lenin, Teokset, 36. osa, ss. 39–40. *Toim.*

V. P. NOGINILLE

5/II 01.

Kiitos kirjeestä ja yksityiskohtaisesta »Iskran» arvostelusta. Perusteelliset ja motivoituneet lausunnot, joissa osoitetaan (näin vaikeassa asiassa väistämättömät) puutteet, ovat siksi harvinaisia, että pidämme niitä kahta vertaa arvokkaampina, ja mielenkiintonne »Iskraa» kohtaan vahvistaa uskoani, että tulemme työskentelemään yhdessä sen hyväksi.

Myönnän täydellisesti, että sisäpoliittinen katsaus on puutteellinen. Toisessa numerossa se on rikkaampi, mutta silti puutteellinen: se on vaikeimpia osastoja, ja se voidaan saada tyydyttäväksi vain vähitellen.

Lausuntonne kirjeenvaihtajien kirjeistä ei ole mielestäni aivan oikea. Se ei minua säikäytä, että ne käyvät yhteen »Rabotshaja Myslin»¹⁵ 10. numeron kanssa [muuten en ole nähnyt sitä, olkaa hyvä ja lähettäkää].

Se todistaa, että meilläkin on yhteyksiä Pietarin liittoon¹⁶, ja se on oikein hyvä.

Tulkitsette nähdäkseni väärin ja mielivaltaisesti kriisiä käsittelevän kirjoituksen¹⁷ kehotusta »varovaisuuteen». Tekstiyhteydestä selviää, että varoitetaan *ainoastaan lakoista*, ja koska rinnalla sanotaan, ettei lakko ole ainoa taistelukeino, että juuri tänä raskaana aikana pitää käyttää muita taistelukeinoja: harjoittaa propagandaa (»selittää») ja agitaatiota (»valmistautua taistelemaan päättäväisemmin» — NB), vastustan jyrkästi »varovaisuuteen» kehotuksen ja rabotshajamysliläisyyden toisiinsa rinnastamista. Se neuvo, että on »varottava» lakkoja ja valmistauduttava taistelemaan päättäväisemmin, on »Rabotshaja Myslin» kannan suoranainen vastakohta. Viittauksenne mielenosoitukseen on aivan oikea, mutta ensinnäkin juuri ne sisältyvät siihen laajempaan ajatukseen, että on taisteltava päättäväisemmin, ja toiseksi olisi sopimatonta esittää tätä kehotusta konkreettisemmin, selvemmin, kun ei ole suoranaista aihetta eikä mahdollisuuksia arvioida tarkasti tilannetta kokonaisuudessaan. Toisessa numerossa on yritetty sanoa selvemmin — erään lakon ja »Juzhnyi Rabotshin»¹⁸ uutisen johdosta.

En voi hyväksyä sitä, että innoittavana vaatimuksena olisi pitänyt olla valtion työttömyysvakuutus. Epäilen, tokkopa

se olisi oikein periaatteelliselta kannalta: tuskinpa työttömyysvakuutus voi luokkavaltiossa olla mitään muuta kuin petkutusta. Meillä Venäjällä se on taktiikan kannalta erittäin sopimatonta, koska valtiomme *harrastaa* »valtiollistamis»-kokeiluja, mainostaa mielellään niiden »yleishyödyllisyyttä», ja meidän täytyy vastustaa päättäväisesti *nykyisen* valtion tehtävien laajentamista ja kannattaa avarampaa yhteiskunnallista omatoimisuutta. Kannatamme siis työttömyys-apua ja -avustusta, mutta »valtionvakuutusta» — ?

Huomautuksenne, että Zubatov-artikkeli on hieman keskeneräinen, tuntuu olevan paikallaan.¹⁹

Dekabristien 75-vuotispäivästä — se on todella laiminlyönti.²⁰

Voin hankkia Teille bulgarialaisen passin, jos haluate. Kirjoittakaa, tarvitsetteko, ja jos tarvitsette — tuntomerkit.

Kuljetuksessa meillä on asiat jo paremmalla kannalla ja ehkä suoriudumme ilman uusien henkilöiden apuakin.

Olkaa hyvä ja lähettäkää »*Rabotshaja Mysl*», samoin myös »*Byloje*»²¹ ja muut lontoolaiset julkaisut. Pyytäisin myös Fabian Societyn* ja muiden sosialististen firmojen kirjalutetelon. Mitä englantilaista lehteä suosittelisitte? Ettekö lähettäisi pari numeroa näytteeksi? Tilasin »*Justicen*»²², mutta en ollut siihen tyytyväinen.

Neljää »*Iskran*» numeroa ei nyt ole. Saamme piakkoin. Mitä muuten teette niillä? Älkää unohtako, *ettei* sitä saa missään tapauksessa levittää ulkomailla. Lähetetty kappale on tarkoitettu vain Teitä ja ystävääne** varten, yleensä tämä on toistaiseksi pidettävä visusti salassa.

Puristan lujasti kättänne. *Petrov*

Lähetän lisäksi kirjasemme***. Toistaiseksi samoin vain Teitä varten ja salaisena.

Olkaa hyvä ja kirjoittakaa kaikista vaikutelmistanne.

* Fabiolaisseuran. *Toim.*

** Tarkoitetaan todennäköisesti S. V. Andropovia. *Toim.*

*** Tarkoitetaan ilmeisesti kirjasta »Toukokuun päivät Harkovissa», johon V. I. Lenin kirjoitti alkulauseen (ks. Teokset, 4. osa, ss. 339—348). *Toim.*

Milloin aiotte matkustaa Venäjälle? Meidän pitäisi silloin tavata. Ettekö voisi poiketa viikonpäiviksi?²³ Millä kannalla ovat ansionne ja raha-asianne yleensä?

Puristan vielä kerran lujasti kättänne.

Teidän *Petroff*

Lähetetty Münchenistä Lontooseen

*Julkaistu ensi kerran 1958
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehdessä 3. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

13

V. P. NOGINILLE

21/II 01.

Kiitos lähettämistänne lehdistä. Lähipäivinä lähetän Teille »Iskran» 2. numeron — sekin on pidettävä *täydellisenä* salaisuutena.

Ettekö voisi tiedustella »Nakanunesta»²⁴ seuraavaa asiaa. Sinne lähetettiin (Dr. K. Lehmannin nimissä) rahat ja 3 postimerkkiä jo 31. lokakuuta lehden postittamista varten. Eikä sen jälkeen ole kuulunut hiiren hiiskausta!

Lähetetään jäljennös vastalauseesta ylioppilaiden sotamiehiksi passittamisen johdosta. On mielenkiintoista verrata sitä »Iskran» 2. numeron samanaiheiseen artikkeliin.*

Aleksei on luvannut tulla kohdakkoin.

Teidän *Petrov*

Pyydän anteeksi kirjeen lyhyyttä: minulla on hirveästi kaikenlaista pikkupuuhaa.

Lähetetty Münchenistä Lontooseen

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. V. I. Lenin, »183:n ylioppilaan passittaminen sotamiehiksi» (Teokset, 4. osa, ss. 397—402). *Toim.*

P. B. AXELRODILLE

11/III 01.

Hyvä P. B.! Sain tänään kirjeenne (sekä jäljennöksen pariisilaisten ylen kehuvaista lausunnosta²⁵) ja kiiruhdan lähettämään Teille toisen kappaleen 2. numeroa*. Kuinka en huomannut, että Teille lähetetty kappale oli niin huono? Silloin minulla ei muuten ollut kerrassaan mitään *valinnan varaa*.

Leiteisenin artikkeli ei ole mielestäni aivan sitä... mutta silti kelvannee. Toiset pitävät sitä nähtävästi parempana kuin minä.

Schouerista en ole edes kuullut. Kysyn toisilta.

Lähetän minulla olevat »Weltpolitikin»²⁶ numerot. Jos tarvitsette perätysten kaikki, on varmaan käännettävä tekijän puoleen, joka on palvelusvalmiina painattanut jälleen osoitteensa.

Olemme lukeneet »Zarjan» viimeisen arkin vedokset. Koh-ta siis...

1/III 20-vuotispäivästä aikoi kirjoittaa Aleksei. En tiedä, onko hän kirjoittanut. Odotan hänen saapuvan pikapuoliin.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Petrov*

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

*Julkalstu ensi kerran 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

V. P. NOGINILLE

23/III 01.

Lähetän Teille 5 kappaletta »Iskran» 2. numeroa levitet-täväksi ja myytäväksi. Olemme hyvin kiitollisia, jos saatte niiden avulla hankituksi jonkin verran rahaa. Tarvitsemme rahaa kipeästi. Ehkä voitte tehdä myös Lontoon kautta jotain levityksen ja keräysten hyväksi?

* »Iskra» lehden. *Toim.*

Odotan Alekseita saapuvaksi lähipäivinä. Hän oli saanut passin ja hänen piti lähteä viime viikon lopulla.

»Zarja» pitäisi lähetettämän Teille lähipäivinä Stuttgartistä.

Puristan lujasti kättänne. Teidän...

Lähetetty Münchenistä Lontooseen

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

16

G. V. PLEHANOVILLE*

Sain Mihailovskille omistetun »*Na slavnom postu*» kokoelman²⁷. Se on haukuttava »Zarjan» 2. vihkossa pahanpäiväiseksi: minä otan osalleni Tshernovin, joka peittoaa Kautskya à la Bulgakov. Olisi hyvä, jos Te ottaisitte Rafailovin, Juzhakovin ja muut »sosiologit». Siitä tulee vastaveto Mihailovskille.

Teidän *Petrov*

*Kirjoitettu huhtikuun 15 pnä 1901
Lähetetty Münchenistä Genèveen*

*Julkaistu ensi kerran syyskuun
7 pnä 1956 »Smena» lehdessä
(Leningrad) 210. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

17

M. G. VETSSESLOVILLE**

22. huhtik.

Jurjeville

Punaiset lehtiset on toimitettava Pietariin, sen vuoksi matkalaukku lehtisineen on lähetettävä toiselle puolelle (Pskoviin, mutta ei Smolenskiin eikä Poltavaan).

Lähetämme Berliinin ryhmälle²⁸ 100 markkaa *velaksi*. Ollisi toivottavaa kerätä rahat matkalaukkujen kuljetuskuluihin paikan päällä ja säästää »Iskra» niiltä menoilta. Hankkikaa

* Kirje on lisäys J. O. Martovin kirjeeseen. *Toim.*

** Kirje on kirjoitettu yhdessä N. K. Krupskajan kanssa. *Toim.*

siihen tarkoitukseen rahaa kaikin keinoin, sillä meidän kasamme on hyvin ahtaalla.

Mitä puolueettomasta ryhmästä eroamiseen tulee, tiedätkö itse paremmin, miten on meneteltävä. Parasta olisi ehkä lykätä eroamista, koska on mahdollista värvätä joitakuuta meidän puolellemme.

Leimasin on tilattu. Toistakaa lähettämänne wieniläinen osoite, jotakin on vinossa.

Mitä tulee kirjallisuuden lähettämiseen Puolan sosialidemokraattisen järjestön jäsenen kautta, hyväksykää hänen tarjouksensa ja tehkää kaikki voitavanne antaaksenne hänelle kokeeksi mahdollisimman pian kirjallisuutta puuta tai pari perille toimitettavaksi. Kuinka paljon Teillä on kirjallisuutta sitä varten? Lähettämme sen verran kuin puuttuu — »Zarjaa» ja (1. V jälkeen) »Iskran» 3. numeroa.

Ette kuitenkaan kirjoittanut, nimenomaan kuinka paljon olette saanut julkista kirjallisuutta. Lähettäkää tarkka lasku.

*Kirjoitettu huhtikuun 22 pnä 1901
Lähetetty Münchenistä Berliiniin*

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

BORBA-RYHMÄLLE²⁹

12/V 01.

Arvoisat toverit!

Kannattaen nykyään kuten aikaisemminkin periaatteessa yhdistymistä annamme toistamiseen suostumuksemme neuvottelujen jatkamiseen yhdistymisasiasta ja otamme kiitollisina vastaan Borba-ryhmän tarjouksen toimia aloitteentekijänä ja välittäjänä neuvottelujen esivaiheessa. Olemme suostuvaisia osallistumaan mainitsemienne sosedemjärjestöjen alustavaan konferenssiin.

Katsomme tarpeelliseksi lisätä, ettemme luonnollisestikaan voi keskeyttää periaatteellista polemiikkaa, johon olemme ryhtyneet »Rabotsheje Deloa» vastaan.

Kunnioittaen »Iskran» ryhmän nimissä.....

Pyydämme vastaamaan pikaisesti, ovatko kaikki suostuneet osallistumaan konferenssiin³⁰. Toukokuussa voisimme luvata osallistua siihen varmasti, myöhemmin taas se aiheuttaisi meille eräitä vaikeuksia.

Lähetetty Münchenistä Pariisiin

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan A. I. Uljanova-
Jelizarovan kirjoittaman
jäljennöksen mukaan*

19

M. G. VETSSESLOVILLE

18. V 01 päivätyn kirjeen konsepti

Hyväksymme tietenkin suunnitelmanne, jonka mukaan bulletiineja ryhdytään julkaisemaan heti.³¹ Suunnitelmaa on vain harkittava asian järjestelyn kannalta, t.s. ratkaistava ensin muutamia väistämättömästi herääviä kysymyksiä. Esimerkiksi, tuleeko bulletiineja julkaisemaan ja toimittamaan »Iskran» berliiniläinen kannatusryhmä kokonaisuudessaan (ellen erehdy, järjestösuunnitelmaamme ei aiottu toistaiseksi ilmoittaa koko ryhmälle) vai ainoastaan osa siitä tai muutama henkilö? tuleeko bulletiinien nimessä ilmenemään niiden yhteys »Iskraan» vai ei? Olisi myös toivottavaa, että bulletiinien ohjelma vastaisi luonnoksessa kehittelemäämme ja toimituskunta pitäisi huolen osastojen (puolalaisen, suomalaisen y.m. kirjallisuuden käännökset) jakamisesta »Iskralle» myötämielisten ja sen kannalla olevien henkilöiden kesken. Vihdoin olisi tarpeen sopia selvästi siitä (pääöstä ei tietenkään tulisi julkaista), että bulletiineja julkaiseva ja toimittava ryhmä ottaa asian huolekseen väliaikaisesti ja luovuttaa sen valinnalliselle Kirjallisuuskomissiolle, sitten kun kaavailmamme »Iskran» ulkomainen järjestö perustetaan avoimesti. On vielä muitakin kysymyksiä, jotka tietysti havaitsette itse ja ratkaisette ryhtyessänne lopullisesti kehittelemään ja muotoilemaan suunnitelmaanne organisatorisesti.

Me puolestamme katsomme yhtä ja toista siitä aineistosta, jota meillä on, ja lähetämme Teille. Tiedottakaa, milloin ensimmäinen bulletiini aiotaan julkaista. Aiotaanko julkaista samanlaisia (muodoltaan ja kooltaan) bulletiineja kuin aikaisemmat vai toisenlaisia?

Lähetetty Münchenistä Berliiniin

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

»ISKRA» LEHDEN KIRJAPAINOON

Joudumme pakostakin muuttamaan artikkelien järjestystä. Latokaa niin paljon kuin riittää kirjasimia, *s ä i l y t t ä k ä ä l a d e l m a*.

Toivottavasti voimme lähettää artikkelit huomenna tai ylihuomenna.

Lähetän:

- 1) Vedokset
- 2) Harkov
- 3) Kovno y.m.
- 4) Samara
- 5) Salaliitto j.n.e.
- 6) 2 runoa
- 7) Nizhni Novgorod*.

Lähetäkää painoväriä, emme tiedä, miten saisimme sitä.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu 1901 toukokuun
22 ja kesäkuun 1 päivän
välisenä aikana Münchenissä
(paikalliskirje)*

*Julkaistu ensi kerran toukokuun
5 p:nä 1931 »Pravda» lehden
122. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. D. LEITEISENILLE

24. V 01.

Hyvä Leiteisen! »Muusikkoon» nähden olemme sillä kannalla, että koska hän *se met à notre disposition*** ja on yleensä toimenmies, pitää tietysti yrittää lähettää hänet viipymättä *aivan* rajalle, jotta hän ryhtyisi itse hoitamaan välittömästi ylikuljetusta, eikä ainoastaan hoitamaan, vaan myös itse kuljettamaan tai kantamaan (respective***: ylittämään rajan salakuljettajan mukana).

* Osa luetellusta aineistosta julkaistiin »Iskran» 5. numerossa. *Toim.*

** — itse tarjoutuu käytettäväksemme. *Toim.*

*** — vastaavasti. *Toim.*

Koska hän on siihen suostuvainen, hänelle pitää antaa 200 frs (t.s. 100 + 100, joista kirjoititte) ja lähettää hänet nähtävästi *meidän luoksemme*. Olemme harkinneet pitkään, pitäisikö hänen matkallaan poiketa tänne vai käydä ainoastaan Berliinissä edustajamme puheilla, ja tulleet johtopäätökseen, että kyllä hänen on poikettava tänne: meillä on useita paremmin tai huonommin järjestettyjä yhteyksiä rajalla ja sen lähetyvillä, mutta neuvottelematta kaikinpuolisesti itse matkalle lähtevän kanssa emme voi päättää, nimenomaisesti minne hänen pitäisi matkustaa ja mitä »konstia» käyttää.

Rahaa meillä on nykyään vähän, täytyy kitsailla kovasti, emme voi käyttää mihinkään muuhun kuin kuljetuksiin. Mutta jos muusikko pääsee perille niillä 200 frs ja tulee niillä toimeen jonkin aikaa, hän luultavasti pystyykin yhteyksiemme turvin käymään heti käsiksi myös ylikuljetukseen.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän Lenin

P. S. Rjazanov on parastaikaa täällä, keskustelemme järjestömme organisaation luonnoksesta. Aluksi hän hylkäsi sen kategorisesti ja »loukkaantuneena», mutta sitten — lisättyämme olettamuksen, että kaikki tämä on *väli aikaista*, 1 vuoden ajaksi — hän hyväksyi sen *alustavasti* omissa nimissään vakuuttaen samalla, että Nevzorov *ei millään hinnalla* hyväksy sitä (?). On laadittu — kaiken varalta — myös toinen luonnos: »*Sotsial-Demokrat*», »*Zarja*» ja *Borba* liittoutuvat keskenään, tällöin viimeksi mainittu julkaisee ainoastaan kirjasia (ei sanomalehteä), »*Zarjaa*» ja »*Iskraa*» koskevissa asioissa sillä on *neuvottelu-oikeus*, se luovuttaa, kuten kaikki muutkin liittokumppanit, tietyn osan tuloista liittouman kassaan, kerää itsenäisesti rahaa järjestämällä iltamia j.n.e. Mitä arvellette tästä jälkimmäisestä luonnoksesta? Minun mielestäni se on epäoikeudenmukainen — antaa Borballe liian paljon — enkä usko kaikkien hyväksyvän sitä.

Yleensä arvelemme, että myös Borban kanssa voidaan sopia: hekin taitavat antaa periksi nähdessään, että me emme aio luopua kannastamme.

Teidän Lenin

Lähetetty Münchenistä Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
46. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

R. E. KLASSONILLE*

»Iskraa» ja »Zarjaa» julkaiseva ja toimittava ryhmä pyytää Teitä henkilönä, joka on ollut kanssamme toteuttamassa yhtä ensimmäisistä marxilaisista julkaisu yrityksistä³² ja aina suhtautunut myötämielisesti sosialidemokraattien poliittiseen toimintaan, tukemaan hanketta rahallisesti. Koko hankkeen kohtalo riippuu tällä haavaa *huomattavassa* määrässä tästä tuesta, sillä alkuperäiset varat on käytetty yrityksen perustamiseen ja menojen peittämiseksi on työskenneltävä vielä vähintään vuosi täydellä höyryllä. Yksi meistä keskusteli viime keväänä (1900) ystävänne kanssa (jota tapaatte luultavasti nykyään usein), ja hänkin oli siinä varmassa uskossa, ettette kieltäydy auttamasta. Olemme luottaneet Teidän voivan tuttavuuksienne ansiosta kerätä yhdellä kertaa melkoisen summan, mutta tietysti järjestömme on sitä paitsi myös aika-ajoittaisten avustusten tarpeessa.

*Kirjoitettu toukokuun 28 p:nä 1901
Lähetetty Münchenistä Bakuun*

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. V. PLEHANOVILLE

12. VI 01.

Hyvä G. V., kirjoitan Teille muutaman sanan ilmoittaakseni, että Berdjajevia vastaan suunnattu Ortodoxin artikkeli lähetettiin tänään kirjapainoon. Se sijoitetaan järjestyksessä *toiseksi*, s.o. Teidän pääkirjoituksenne jälkeen. *Lähetäkää pikemmin o t s i k k o*, muuten artikkeli on aivan »vaihla päätä».

Väittelin artikkelin johdosta hieman Arsenjevin ja Veli-

* Kirje on 28. toukokuuta 1901 päivätyn kirjeen (ks. Teokset, 34. osa, s. 54) jatkoa. *Toim.*

kan kanssa... Hyökkäilyt Kistjakovskia vastaan ($2 \times 2 = 5$) ja Berdjajevin »porvarillisuutta» koskeva loppu olivat heidän mielestään plump*...

Puristan kättänne.

Teidän *Petrov*

Lähetetty Münchenistä Genèveen

*Julkaistu ensi kerran 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

24

TUNTEMATTOMALLE OSOITTEENOMISTAJALLE**

18/VII

Olemme saaneet kirjeenne. Tiedottakaa, milloin nimenomaan, ilmoittakaa tarkalleen aika, voitte lähteä itse tai lähettää jonkun (Königsbergiin tai Berliiniin) hakemaan matkalaukkua. Silloin saatu kirjallisuus on toimitettava X:ään osoitteella: ...*** Taidatteko edes hiukan saksaa, joudutte nähkääs asioimaan saksalaisen kanssa. Laskekaa, mitä menoja vaatii jokainen Königsbergin-matka, ja ilmoittakaa, kuinka usein matkoja voidaan tehdä. Jos joku sattuu tulemaan Berliiniin, niin tässä osoite (ja tunnussana), että voi hakea matkalaukun. Pitää olla mukana tavaraa laukun täytteeksi.

Kirjoitettu heinäkuun 18 pnä 1901

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

25

P. B. AXELRODILLE

21. VII 01.

Hyvä P. B.! Olen koko ajan ollut aikeissa vastata kirjeeseen, mutta olen lykännyt sitä odotellen artikkelia. Älkää pitäkö erikoisempaa kiirettä sen lukemisella, koska se on Teille vaikeaa, tai jopa jättäkää koko lukeminen sikseen voidaksenne levähtää ja hoitaa terveyttänne kunnollisesti.

* — kömpelöjä. *Toim.*

** Kirje on kirjoitettu yhdessä N. K. Krupskajan kanssa. *Toim.*

*** Käsikirjoitukseen on jätetty paikka osoitetta varten. *Toim.*

G. V. kirjoitti jo minulle melko yksityiskohtaisesti, mitä muutoksia hän pitää toivottavina, ja koetan tietysti tehdä *kaikki* nuo muutokset³³ (mutta *sävy*... en tiedä, kykenenkö muuttamaan sitä. Tuskinpa pystyn kirjoittamaan diplomaattisessa sävyssä herrasta, joka kuohuttaa kovasti mieltäni. Tuskin G. V:kään on aivan oikeassa siinä, ettei lukija käsitä »vihaani»: viittaa esimerkin vuoksi Parvukseen, joka artikkelin kirjoittajaa tietämättä alkoi esipuheen luettuana myös vihata tuota »varista», kuten hän sanoi, — tämä kuitenkin sulkumerkeissä sanottuna). Olen ollut hyvin tyytymätön sen johdosta, että sälytimme Teille kaksi urakkaa (minun* ja Ortodoxin artikkelin lukemisen) juuri nyt, kun olette lähtenyt hoitamaan terveyttänne ja levähtämään. Koetakaan mieluummin käyttää aikanne kunnollisesti terveydenhoitoon älkääkään missään tapauksessa rasittako itseänne käsikirjoitusten tutkiskelulla.

Olkaa hyvä ja kirjoittakaa (sekä lähettäkää käsikirjoitukset y.m.) *yksinomaan* osoitteella:

Herrn Dr. Med. Carl Lehmann.

Gabelsbergerstraße 20 a/II.

München (sisäkuoreen: für Meyer).

Rittmeyerin osoite *ei enää kelpaa* (jos kuitenkin olette jo ennen tämän kirjeen saantia lähettänyt jotain Rittmeyerin osoitteella, saamme sen vielä).

Olisiko Teillä Liebnechtin kirjaa »Zur Grund- und Bodenfrage»** (Leipzig 1876)? Tai jollakulla zürichiläisistä genosseista? *Tarvitsisin* sitä *kipeästi* kirjoittaessani artikkelia Tshernovia vastaan***, mutta täällä sitä ei ole kirjastossa, ei Parvusilla eikä Lehmannilla.

Näkemiin siis! Puristan lujasti kättänne ja toivotan kunnon lepoa ja *perusteellista* tervehtymistä.

Teidän Petrou

P. S. Vielä muuan pyyntö: olisiko Teillä (tai Greulichilla) *Internationaalinen kongressin pöytäkirjat?* tahi »*Vorboten*»³⁴ (siinä taisi olla tarkat selostukset)? Tshernov ei anna minulle

* Ks. »Zemstvon vainoojat ja liberalismiin Hannibalit» (Teokset, 5. osa, ss. 21—69). *Toim.*

** — »Agraarikysymyksestä». *Toim.*

*** — »Agraarikysymys ja »Marxin arvostelijat» (Teokset, 5. osa, ss. 93—211). *Toim.*

rauhaa, se roistohan näköjään *vääristele* asiaa viittaamalla Internationaalin kongressien pöytäkirjoihin ja panemalla »dogmaattisen marxilaisuuden» tilille jopa »yhteisvastaulliset yhteisöt» (Rittinghausenin)³⁵. Olisin Teille erittäin kiitollinen, jos voisitte auttaa minua kyseisen aineiston hankkimisessa.

[Jos joudutte näkemään vaivaa näiden pyyntöjen täyttämiseksi, *olkaa hyvä* ja *jättäkää* se *tekemättä*: selviän jotenkuten.]

Ja vielä pyyntö. (Tiedän menetteleväni sikamaisesti, kun rasitan Teitä pyynnöillä, mutta päästyäni alkuun minun on vaikea pysähtyä. *Mutta herran tähden*, jos Teidän pitää nähdä vaivaa, esim. ajaa j.n.e. jonnekin etsiskelemään kirjoja, niin viitatkaa kintaalla ja jättäkää kaikki toivomukseni »lepäämään». Selviydyn muutenkin. Tshernovin minä peittoan joka tapauksessa.) Kysymys on seuraavasta. Tuo elukka Tshernov siteeraa Engelsin artikkelia »Saksan talonpoika» (»Russkoje Bogatstvossa», 1900, n:o 1). Haettuani käsille sanotun artikkelin havaitsin, että se on käänös Engelsin »*Die Mark*» artikkelista (»Entwicklung des Sozialismus von der Utopie zur Wissenschaft» kirjasein Anhang)³⁶ (minulla on ainoastaan tämän kirjasein 4:s, vuoden 1891 painos). Käännöksen loppuun on kuitenkin lisätty *venäjäksi kaksi kappaletta, joita ei ole alkuperäisessä artikkelissa* ja joissa on perin arveluttavia kohtia: »täytyy palauttaa (sic!) yhteisö» y.m.

Mitä se on? »*Russkoje Bogatstvon*» harjoittamaa vääristelyäkö? — siinä tapauksessa heidät on ruodittava kunnolla. Asia pitää ensin kuitenkin tutkia kaikin puolin: venäjänkieliseen kirjoitukseen liitettyssä huomautuksessa sanotaan, että Engelsin artikkeli »painettiin 80-luvulla eräässä saksalaisessa aikakausjulkaisussa ilman hänen allekirjoitustaan. Eräälle ystävälleen lähettämänsä eripainoksen alle hän oli kuitenkin pannut nimikirjaimensa.» Ettekö tiedä, 1) mikä »saksalainen aikakausjulkaisu» se oli? »*Neue Zeit*»³⁷? 2) olisiko Teillä jokin ensimmäisistä »*Die Entwicklung des Sozialismus von der Utopie etc.*» kirjasein painoksista, jossa olisi Anhang »*Die Mark*». Täytyy välttämättömästi verrata, ovatko kenties ensimmäisissä laitoksissa olleet nuo 4. painoksesta puuttuvat kappaleet? (vaikka se ei tunnu kovin uskottavalta.)

Vertailua varten tarvitsen edelleen kirjasta: *W. Wolff*,

»Die schlesische Milliarde»³⁸, jota en ole löytänyt täällä kirjastosta eikä sitä ole »Vorwärtsin»³⁹ Buchhandlungissa* — myytyloppuun.

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran
osittaisesti 1925
III Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistu täydellisesti 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 46. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

26

P. B. AXELRODILLE

30/VII 01.

Hyvä P. B.!

Sain Teiltä »Liebknechtin» ja »Vorboten». Suuren suuret kiitokset!

Aluksi lyhyesti yhdestä erikoislaatuisesta asiasta. Olemme päättäneet tavata »Vallankumouksellisuuden henkiinherääminen Venäjällä» artikkelin kirjoittajaa**, ei sentään missään tapauksessa Münchenissä. Olemme ajatelleet Zürichiiä sitä silmälläpitäen, että edustajamme (olemme kaavailleet, että minä lähden) tapaisi samalla matkalla Teitäkin. Tapaamispäiväksi on suunniteltu 8.—10. elokuuta (12. saakka) uutta lukua.

Olkaa hyvä ja kirjoittakaa, annatteko luvan käyttää asuntoanne tapaamispaikkana ja voitteko tuohon aikaan olla Zürichissä, jotta tapaisimme (s.o. oikeammin sanoen: voinko käväistä luonanne, sillä miksi Teidän pitäisi lähteä liikkeelle, kun olette hoitamassa terveyttänne? Minulle se ei tietenkään tuota mitään vaivaa).

Kyseinen herra tulee asuntoonne (niin kirjoitamme nyt Genèveen Aleksein sisarelle, joka ilmoittaa siitä tuolle herralle, ellette Te määrää toisin), sanoo olevansa *Sokolovski* ja tiedustaa Teiltä (tai vaimoltanne) »Iskran» edustajaa. Minulle Aleksein sisar ilmoittaa sähköitse, että herra on lähtenyt matkalle, minä ehdin ajoissa Zürichiin eikä minun tarvitse

* — kirjakaupassa. *Toim.*

** »Vallankumouksellisuuden henkiinherääminen Venäjällä» artikkelin kirjoittaja oli L. Nadezhdin. *Toim.*

paljastaa olinpaikkaani tuolle herralle (emme uskalla olla kovinkaan avomielisiä häntä kohtaan!).

Olemme nähneet narodnajavoljalaisten »Vestnik Russkoi Revoljutsii» aikakauslehden⁴⁰ (Rjazanov näytti yhtä kappaletta), mutta itse emme ole vielä saaneet, vaikka on luvattu. Silmäilin vain pääkirjoitusta ja »Iskran» arvostelua (se on myötämielinen, mutta siinä *kannatetaan* terroria). Kohdakkoin kai mekin saamme ja Te.

Kautskyn esipuheen olemme saaneet. Artikkeliani* koskevat huomautukset sisarelle osoitetussa tämänpäiväisessä kirjeessänne selvittivät minulle monessa suhteessa kantaanne. Toivottavasti keskustelemme tästä vielä ja — au revoir**!

Teidän *Petroff*

G. V. kirjoittaa Teidän tulevan luokseen. Milloin aiotte lähteä? Voimme jouduttaa Sokolovskin tapaamiseksi tehtävä Zürichin-matkaa, jos matkustatte piakkoin.

*Lähetetty Münchenistä
Nidelbadiin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

27

L. J. GALPERINILLE***

Lähetimme sähkeen, sen ajatus on selvä — suostumme. Otakaa kuitenkin varteen, että yhteydenpito sähköitse on erittäin vaarallista, sähköistähän otetaan jäljennös. Koettakaa lähettää vain postitse. On tarpeetonta matkustaa tänne neuvottelemaan yksityisseikoista. Kaikesta voidaan sopia kirjeitse. Onko teillä kokenutta painajaa? Jos on, voidaan käyttää matriiseja, ne on helppo lähettää (aikakausjulkaisujen y.m. lehtien välissä). Tämän menetelmän etuisuudet: 1) ei tarvita kirjakkeita, 1a) paljon joutuisampaa, 2) vähemmän väkeä — siis turvallisempaa salassapidon kannalta, 3) lehti tulee näyttämään ulkomaiselta, mikä samoin on paljon edullisempaa salassapitoa ajatellen. Lähetämme teille lähipäivinä kokeil-

* Ks. »Zemstvov vainoojat ja liberalismiin Hannibalit» (Teokset, 5. osa, ss. 21 — 69). *Toim.*

** — näkemiin. *Toim.*

*** Kirje on kirjoitettu yhdessä N. K. Krupskajan kanssa. *Toim.*

taviksi K:n* osoitteella matriisit kansissa. Avatkaa hyvin varovaisesti, tehkää kaikki kokeet ja tiedottakaa meille jou-tu-in tuloksista. »Universaali stereotyyppikone», joka on vält-tämätön laattojen valamiseen matriiseista, maksaa n. 300 markkaa, mutta emme tiedä, saako sen ostaa vapaasti Venäjällä. Ilmoittakaa, mitä kokoa on koneenne. Voidaanko sillä painaa meidän »Iskramme» kokoa? Ylipäänsä lähettäkää mahdollisimman nopeasti edes jonkinlainen näyte työstänne.

Jos tekninen puoli on teillä kunnossa, koettakaa painaa mahdollisimman nopeasti vaikkapa yksi »Iskran» numero kokonaisuudessaan (jos on vaikea painaa 8-sivuista, jollainen on 6. n:o, niin painakaa edes 5:s, se on 4-sivuinen). Meidän kannaltamme olisi äärimmäisen tärkeää saada tšekäläiseen edus-tajakokoukseen⁴¹ mennessä, t.s. kuukauden (maximum 1½) kuluttua, kappale Venäjällä painettua »Iskraa».

Mistä ajasta lähtien olette olleet velkaa 800 rupl? Kassamme on nykyään vähissä ja tuo velka voidaan suorittaa vain siinä tapauksessa, että koneenne antavat todella vaikkapa kolmesta viiteen tuhanteen kappaleeseen »Iskraa» (4—8 sivua) kuukaudessa. Jos onnistutte siinä, niin tietysti saadaan tuloja.

Minne lähetitte saamanne paketit? Miksi Jekaterinoslaviin pitää lähettää 5 puutaa? Emme rohkene lähettää ensimmäisellä kerralla 1—2 puutaa enempää, tulkoon mieluummin kalliimmaksi. Voidaanko Jekaterinoslaviin osoittaa »Bücher»**? Kuinka kauan menee perilletoimittamiseen? Se on hyvin tärkeää. Kirjoittakaa osoitteissa sanat erikseen, muuten emme saa selvää, missä on nimi, missä kaupunki ja katu.

*Kirjoitettu 1901 heinäkuun 31
ja elokuun 12 päivän välisenä aikana
Lähetetty Münchenistä Bakuun*

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

L. I. GOLDMANNILLE

Akimille

Hyvä toveri! kylläpä ilahdutitte meitä lähetyksellänne! oivallisesti tehty, sen sanoi jopa Tsvetovkin. Olette ymmärtänyt meitä väärin. Emme ensinkään ole vastustaneet »Iskran» julkaisemista Venäjällä, päin-

* Ei ole saatu selville, kuka kätkeytyy salanimen taakse. *Toim.*

** — kirjoja. *Toim.*

vastoin myönnämme täydelleen, että se on asialle suureksi eduksi ja olemme aina toivoneet sitä, joskin tunnustettakoon, ettemme oikein uskoneet hankkeen onnistumiseen. Nyt olette pakottanut meidät uskomaan. Lähetämme Teille X:n artikkelin, se on tarkoitettu »Zarjan» 2. numeroon, mutta mielestämme olisi varsin hyödyllistä julkaista se erillisenä kirjasena—luettuanne yhdytte varmaankin mielipiteeseemme. Ottakaa siitä 1000 kappaleen painos. Viivytyksiä aineiston lähetyksessä ei tule enää olemaan, määrätäkää aika, milloin on lähetettävä aineisto seuraavaa kirjasta varten. Sitten alamme jo lähettää lehtiaineistoa.* Toistamme, ilahduttitte meitä tavattomasti.

7. numeroon tulee pikku kirjoitus veto'a koskevan tarun johdosta — kaikki silkkaa pötyä.

Olette aivan oikeassa kirjoittaessanne, että »Iskran» täytyy järjestäytyä. Mutta olette väärässä sanoessanne, että meidän olisi pitänyt Venäjällä jättää jälkeemme järjestö.

Sitä oli mahdoton tehdä niin sanoakseni etukäteen: vasta sitten, kun toiminta on käynnissä, voi selvitä, miten järjestön tulee rakentua. Nykyään — olette oikeassa — vallitsee kaos (mikä aiheutuu osittain kuljetustavasta), useimmat edustajamme kirjoittavat meille siitä. Aiomme menetellä seuraavasti: lähettää laatimamme järjestösuunnitelman Venäjälle 2—3 henkilön käsiteltäväksi ja laatia heidän avustaminaan järjestösäännöt. Odessalaisia lehtisiä meillä ei ole. Lähettäkää.

[Teidät täällä tavannut uusi tuttava kohottaa puolestaan kolminkertaisen hurraan kunniaksenne näin suuren menestyksen johdosta!!!]**

*Kirjoitettu 1901 heinäkuun 31
ja elokuun 12 päivän välisenä aikana
Lähetetty Münchenistä Kishinjoviin*

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

P. B. AXELRODILLE

4/VIII 01.

Hyvä P. B.! Saimme 30. päivätyn kirjeenne ja tänään tuli Nidelbadista lähettämännen kirje, jossa ilmoitatte, että tapaamistilaisuus voidaan järjestää Teillä. Olen hyvin iloinen siitä. Toivottavasti tapaamme tällä viikolla ja saamme jutella kylliksemme, sen vuoksi kirjoitankin vain lappusen »asiat». .

* Meidän kannalta olisi äärimmäisen tärkeää saada niin pian kuin suinkin »Iskra» Venäjällä painettuna. Ellei riitä, julkaiskaa erinäisiä »Iskran» artikkeleja.

** Lisäys N. K. Krupskajan kirjeeseen. *Toim.*

Tänään lähetin *Stuttgartin kautta* kirjeen myös Zürichiin erästä Finniä varten: suosittelen kirjeessä häntä Teille. Vaimoni ja sisareni tunsivat tämän Finnin (*j o s s a i n m ä ä r i n*) Venäjällä (*ennen hänen vangitsemistaan*). Hän vaikutti pintapuoliselta mieheltä, mutta ei ollut perusteita epäillä hänen rehellisyyttään. Hän joutui kiinni Moskovan jutussa⁴² samaan aikaan tunnetun petturin *Ruman* kanssa ja hänet karkotettiin Astrakaniin. Astrakanilaiset karkotusvangit (meille hyvin tutut) eivät myöskään epäilleet hänen rehellisyyttään, varsinkin kun Finn oli yhtenä ensimmäisistä todennut *Ruman* petturuuden.

Saavuttuaan karkotusajan päätyttyä ulkomaille Finn on oleskellut Berliinissä, missä edustajamme olivat ensi alussa nähtävästi hyvissä väleissä hänen kanssaan, mutta sitten välit rikkoutuivat, ja *eilen* berliiniläiseltä tuli yhtäkkiä odottamaton kirje, jossa sanotaan, että Finn »ei tunnusta puolueetiikkaa», että »hän tekee tympäisevän vaikutuksen», että hän »tiesi *Ruman* yhteyksistä *Zubatoviin*» ja etteivät he pidä Finniä urkkijana, mutta kehottavat varovaisuuteen.

Kirjeestä yllättyneinä menimme varovaisuudessa niin pitkälle, *etten* edes mennyt tapaamaan Finniä* (*Aleksei ilmoitti hänelle ainoastaan tapaamispaikan salaten jopa omankin osallisuutensa asiaan*), häntä kävi tapaamassa vaimoni yksin ja sanoi minun *asuvan Stuttgartissa* ja olevan nykyäänkin siellä.

Juuri sen vuoksi lähetin hänelle kirjeenkin *Stuttgartin* kautta ja pyydän Teitä pitämään häntä samassa uskossa.

Finn kirjoittelee. *Arvelen*, että teimme *Aleksein* kanssa virheen, kun emme menneet tapaamaan häntä emmekä selvittäneet asiaa keskustelemalla henkilökohtaisesti. Finnin ja berliiniläisten välit rikkoutuivat todennäköisesti sen vuoksi, että hän kieltäytyi täyttämästä heidän vaatimustaan: selostamasta »*Iskraa*» varten *Ruman* jutun *kaikkia vaiheita*. Se herätti heissä epäilystä. Finn sanoi vaimolleni, ettei hän voi tehdä sitä, koska *Ruma* saa silloin välittömästi tietää hänen, Finnin, yhteyksistä illegaaliseen lehdistöön. Sen sijaan Finn antoi vaimolleni muutamia rivejä käsittävän kirjelapun, jossa sanotaan lyhyesti *Ruman olleen epäilemättä yhteydessä Zubatoviin*.

Päästäkseni nyt paremmin selvyYTEEN tästä kaikesta kir-

* (En ole milloinkaan tuntenut enkä nähnyt Finniä.)

joitan heti paikalla sisarelleni, joka tunsi Finnin ennen tämän pidätystä ja oli tavannut hänet Moskovassa. Pyydän sisartani vastaamaan sekä tänne minulle *että suoraan Teille*. Te puolestanne olkaa hyvä ja puhelkaa Finnin kanssa, tunnustelkaa häntä ja, ellei tunnu sopimattomalta, pidättäkää häntä Zürichissä pari päivää kauemmin, jotta minäkin voisin tavata hänet (siellä se käy laatuun paljon paremmin kuin täällä) ja yrittää sovittaa berliiniläisten yllättävän kirjeen aiheuttaman erehdykseni.

Finn matkustaa sieltä edelleen G. V:n luokse. Kirjoittakaa hänen mukanaan pari riviä G. V:lle ja lähettäkää tämä kirjeeni G. V:lle, jotta hän olisi perillä asiasta.

Näkemiin vielä kerran.

Teidän *Petrov*

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

30

G. V. PLEHANOVILLE

18/IX 01.

Hyvä G. V.!

Tein juuri Bernsteiniä vastaan tähdättyyn artikkeliinne pyytämäne lisäykset sekä jaoin sen lukuihin. Pelkään pahoin jaoitelleeni sen epäonnistuneesti (ja samoin liittäneeni sopimattomaan kohtaan Kautskya koskevan huomautuksen). Teidän on kuitenkin helppo korjata se *vedoksissa*.

Kehotan Teitä kiinnittämään huomiota myös käsikirjoituksen 77. sivulle (kääntöpuoli) tekemääni lisäykseen ja yli-viivattuun (s. 78) kohtaan. Niitä pitäisi ehkä yleensä silotella.

Bernsteinin-vastainen artikkelinne on nyt jo ladottavana. Lähettämme Teille vedosten mukana käsikirjoituksen nähdäksenne, mitä lisäyksiä olen tehnyt.

Panen mukaan kirjeen Ratshinskille.

Miksikähän Teiltä ei ole tullut pitkään aikaan mitään tietoa? Oletteko terveenä? Aiotteko käydä tapaamassa Pavel Borisovitshia ja milloin?

Aherran melko uutterasti »agraari»-artikkelini* parissa, se paisuu hirveästi.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Petrov*

Lähetetty Münchenistä Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1926
»Gruppen 'Osvobozhdenije truda'»
kokoelman 4. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

31

L. I. AXELRODILLE

Suuresti kunnioitettu L. I.! Olkaa hyvä ja pankaa *viipymättä* joku tekemään jäljennökset edustajakokouksemme tärkeimmistä asiakirjoista ja lähettäkää heti meille osoitteella

Herrn Dr. Med.

Carl Lehmann

Gabelsbergerstraße 20 a
München.

Tarvitsemme asiakirjoja erittäin kipeästi *heti paikalla*, sillä niitä on näytettävä lähipäivinä Venäjälle lähteville ystävälle. Sen vuoksi pyydän kovin, että istuttaisitte kiireesti 2—3 neitosta jäljentämään seuraavat asiakirjat:

- 1) Genèveen päätöslauselmat.
- 2) Freyn puheessaan esittämät 2 kysymystä.
- 3) Liiton lausunto Bundista ja meidän vastauksemme, jossa Bund tunnustetaan, mutta »ei kajota» muuhun.
- 4) Korjaukset, joita liitto ehdotti Genèveen päätöslauselmiin.
- 5) Borba-ryhmän ilmoitus.
- 6) *Meidän lausuntomme edustajakokouksesta poistumisen syistä.*⁴³

Sanalla sanoen kaikki puhemiesihistölle jätetyt asiapaperit.

* Ks. »Agraarikysymys ja 'Marxin arvostelijat'» (Teokset, 5. osa, ss. 93—211). *Toim.*

Olkaa hyvä ja vastatkaa mahdollisimman pian Müncheniin (matkustamme heti kohta).

Puristan lujasti kättänne.

Frey

*Kirjoitettu lokakuun 5 tai 6 p:nä
1901 Zürichissä (paikalliskirje)*

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

32

PIETARIN ISKRALAISALLE RYHMÄLLE*

Tiedottakaa meille ehdottomasti ja tiedottakaa säännöllisesti, mitä virtauksia on Pietarin liitossa yleensä ja m.m. sen keskuksessa ja kuinka vahvasti edustettuja ne ovat, onko toimeliaita ja vaikutusvaltaisia miehiä j.n.e. Meidän on ehdottomasti oltava aina tarkoin perillä Pietarin liiton asioista.⁴⁴

*Kirjoitettu 1901 lokakuussa,
15 päivän jälkeen
Lähetetty Münchenistä*

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

33

L. I. AXELRODILLE

22/X 01.

Suuresti kunnioitettu L. I.!

Suokaa anteeksi, etten vastannut Teille heti ja vastaan hyvin lyhyesti: olen taas saanut jotain influenssan tapaista, ja pää on ihan sekaisin. Ellei voida laatia selostusta edustajakokouksesta, pitäisi nähdäkseni menetellä seuraavasti: painattaa uudelleen perättäisjärjestyksessä kaikki asiakirjat ja edustajakokouksessa puhemiesihistölle jätetyt lausunnot (Genèven** päätöslauselmat, niihin ehdotetut korjaukset, liiton ja meidän lausuntomme Bundista, lausuntomme poistumi-

* Kirje on lisäys J. O. Martovin kirjeseen. *Toim.*

** Käsikirjoituksessa on virhe, p.o.: »Lontoon». *Toim.*

semme syistä y.m.), puheista taas *ei* pidä selostaa *ainoatakaan* (puhumattakaan tarkasta esittelystä niitä ei pidä yleensä selostaa), vaan ainoastaan *kytkeä* asiakirjat parilla sanalla toisiinsa. Nämä asiakirjat ovat nähdäkseni siksi vaikuttavia ja puhuvat niin selvästi itse puolestaan, ettei tarvitse muuta kuin julkaista ne uudelleen (osoittaen ainoastaan, miten, missä järjestyksessä ja minkä johdosta ne on esitetty respective* luettu) — ja se selittää täydellisesti järkevien ihmisten silmissä poistumisemme.⁴⁵

Ellei Teillä ole Freyn esittämiä kysymyksiä, tiedustelkaa Leiteiseniltä ja Danilta: ehkä heillä sattuuakin olemaan.

Koettakaa rajoittua tällaiseen asiakirjojen käsittelyyn ja lähettäkää pikemmin Genèveen mitä saatte kokoon: siellä sitten painattavat ja tekevät ehkä pikkumuutoksia, mikäli ne ovat tarpeen.

Puristan kättänne. Teidän...

Lähetetty Münchenistä Berniin

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

34

G. D. LEITEISENILLE

10. XI 01.

Hyvä Leiteisen! Olen tavannut herran**, jolle olette ilmaissut liigan⁴⁶ sisäisen salaisuuden ja joka aikoo nostaa metelin.

Minun on sanottava, että olette tehnyt melko pahan virheen.

Ensinnäkin, miksi puhuitte tuosta herrasta Leiboville ja Wasserbergille, jotka *ei v ä t o l e* liigan jäseniä? Herra valittaa sitä erikoisen katkerasti. Ja hän on oikeassa. Liigan suhteet kolmansiin henkilöihin saavat tulla *a i n o a s t a a n* liigan jäsenten tietoon. Teidän on mielestäni annettava kunnon löylytys Leiboville ja Wasserbergille ja varoa vastedes luottamasta heihin siinä määrin: jos kerran katsoitte mahdolliseksi sanoa heille, niin heidän olisi pitänyt pysyä ehdottomasti vaiti.

* — tai. *Toim.*

** Tarkoitetaan A. J. Finn-Jenotajevskia. *Toim.*

Toiseksi, miksi ette tyrehdyttänyt tätä juttua heti alkuunsa ja siten *estännyt* herran matkaa G. V:n ja meidän luoksemme?? Tehän olette virallinen henkilö, johtokunnan jäsen. Teidän olisi sen vuoksi pitänyt *ottaa* herralta vastaan hänen ilmoituksensa ja käsiteltyänne sen kollegisesti antaa hänelle asianmukainen kollegion vastaus. Teidän olisi pitänyt sanoa herralle, että hän voi olla yhteydessä liigaan *vain* Teidän välityksellänne ja että *kaikkinaiset* valituksensa yleensä liigaa ja m.m. jotakuta liigan jäsentä vastaan hän *on* sen vuoksi *velvollinen* esittämään Teille eikä hänellä ole oikeutta kääntyä tässä asiassa sellaisten henkilöiden (G. V:n tai meidän) puoleen, joille se ei kuulu.

Käsitykseni mukaan olette rikkonut sääntöjä (joissa sanotaan suoraan, että kaikki valitukset kuuluvat johtokunnan toimivaltaan) ja syyllistynyt paitsi varomattomuuteen myös toimivaltanne käyttämättä jättämiseen.

Se siitä. Älkää suuttuko suorasukaisuuteni vuoksi. Nyt l'incident est clos*. Sanoimme luonnollisesti tuolle herralle näin: emme kehota Teitä tiedustelemaan liigalta, mitä Teistä ajatellaan (t.s. luottaako liiga Teihin j.n.e.). Se ei ole sopivaa. Liiga ei ole velvollinen vastaamaan Teille. Tehkää sen sijaan seuraavaa: ryhtykää *kaikin* keinoin selvittämään Ruman juttua (ja *sen kaikkia* haaroja), kootkaa kaikki todistajanlausunnot ja pyytäkää liigaa käsittelemään asia ja julkaisemaan käsittelyn tulokset (t.s. esittämään syytös Rumaa vastaan ja, eventuellement**, puhdistamaan toisten maine).

Hän myönsi, ettei muuten voidakaan menetellä, ja ryhtyi laatimaan *omaa* lausuntoaan. Jos satutte tietämään vielä vaikka yhdenkin todistajan, ryhtykää myös itse toimenpiteisiin saadaksenne häneltä lausunnon.

Noudatamme siis nykyään seuraavaa taktiikkaa: liigan sisällä »herraan» on toistaiseksi suhtauduttava *varauksellisesti*. *Mutta* siitä *ei sanaakaan* kenellekään, *ei* liigan ulkopuolella *eikä edes* kaukana oleville liigan jäsenille. N'estce pas?***

Teidän Frey

Lähetetty Münchenistä Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
46. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — selkkaus on selvitetty. Suom.

** — tarpeen vaatiessa. Toim.

*** — Elköö niin? Toim.

G. D. LEITEISENILLE

14. XI 01.

Hyvä Leiteisen! Kiiruhdan heti vastaamaan vastikään saamaani kirjeeseen.

Totta totisesti, ette ole suhtautunut »selkkaukseen» aivan... puolueettomasti. Menettelitte ilmeisesti jossain määrin varomattomasti ilmaistessanne järjestön sisäisen salaisuuden miehelle, joka ei ole täysin johdonmukainen. Sellaista voi luonnollisesti sattua vaikka kenelle, älkääkä toki luulko minun kirjoittavan tästä toistamiseen minkään muun kuin sen vuoksi, että selkkaus katsottaisiin lopullisesti selvitetynksi. Myöntäkää sentään, että jouduimme kokemaan *perin epämiellyttäviä* hetkiä ja antamaan selityksiä, vaikka emme olleet syypäitäkään, sillä emmehän me sanoneet Leib...lle sitä, mikä ei voinut olla raivostuttamatta »hraa»!

Nyt itse asiasta. Koska »hra» on saanut tietää (yhden tekevää miten) häntä vastaan suunnatusta liigan päätöksestä (tai siitä, että liigan erään jäsenen mielipiteen mukaan häneen, »hraan», tulee suhtautua varauksellisesti*: loppujen lopuksi se merkitsee samaa), niin *liiga on jo sotkettu* asiaan. Sitä ei voida enää korjata niin kuin ei voida pyörtää huulilta kironnutta sanaa.

Älkääkä herran tähden tehkö ensimmäisen virheen lisäksi toista: älkää puhuko *nyt*, että »liigalla ei ole mitään tekemistä tämän asian kanssa»!

Liiga on jo sotkettu juttuun, ja puhe voi olla *vain* siitä, miten se siitä selviää.

»Hra» aikoi tiedustella liigalta, mitä *hänestä*, »hrasta», ajatellaan (tässä kohtaa ette ole kai täysin ymmärtänyt minua?), t.s. kysyä, millä perusteella liigan jäsenet ovat heittäneet epäilyksen varjon hänen päälleen?

Saimme hänet uskomaan, ettei kukaan ole heittänyt »varjoa» ja ettei liiga ole velvollinen tekemään tiliä varauksellisesta suhtautumisestaan.

»Hraa» koskeva *henkilökohtainen* kysymys on täten selvitetty. Jäljellä on kuitenkin vielä yhteiskunnallinen kysymys, Ruman juttu, josta meille on kirjoitettu jo kauan sitten, että se on selvitettävä.

* Ks. edellistä asiakirjaa. *Toim.*

Varauksellisuus »hran» suhteen johtui juuri hänen »osallisuudestaan» tuohon juttuun.

Sen vuoksi emme voineet olla kehottamatta »hraa», että hän ryhtyisi »tutkimaan ja selvittämään» Ruman juttua ja sen kaikkia haaroja.

Koska »hra» suostui siihen, meidän täytyy auttaa häntä: bdx sen vuoksi, että provokaattori Ruman menetelmien ja verkon kaikinpuolinen selvittäminen on välttämätöntä *liikkeen* etujen kannalta, toiseksi sen vuoksi, että me liigan jäsenet olemme osittain syypäitä siihen, että liiga aiheutti »hralle» paljon mielipahaa, *mitä hän ei ehkä ollut täysin ansainnutkaan.*

Myöntäkää, että meillä on oikeus ja velvollisuutemme on suhtautua varauksellisesti X:ään, Y:hyn ja Z:aan, mutta emme saa puhua siitä X:lle, Y:lle ja Z:lle. Kun kerran on sattunut »hairahdus», niin pitää toki »panna syy puoliksi».

Yhden virheen lisäksi ei pidä tehdä toista, sanoa *nyt*, että »meillä ei ole paitaa siinä pyykissä», sanoa sen jälkeen, kun olemme kuuluttaneet asiasta maailmalle...

Teidän *Frey*

P. S. Terveisiä Jefronille! Onko hän tyytyväinen edustajakokouksen tuloksiin ja liigan asiain järjestelyyn?

Lähetetty Münchenistä Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
46. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. V. PLEHANOVILLE

19. XI 01.

Minä en vain malta olla häiritsemättä Teitä kirjeineni, hyvä G. V.! Taidan pommittaa *joka päivä.*

Lähetin Teille artikkelin »Nykyinen teollisuuspula»*. Mielestäni se on laatuunkäypä ja voisi hiukan korjailtuna sopia »Zarjan» 4. numeroon. Olkaa hyvä, lukekaa se *pikemmin* joutohetkenä ja sanokaa sananne. Jos hyväksytte, annamme

* »Nykyinen teollisuuspula» artikkelin kirjoittaja oli A. J. Finn-Jenotajevski. Artikkelia ei julkaistu. *Toim.*

ladottavaksi *hyvin pian* (n. 1½ viikon kuluttua), jottei Dietzin kirjapaino joutuisi seisomaan. Ehkäpä Koltsov suosittaisi auttamaan tämän artikkelin korjailussa, jos tarve vaatii?

Edustajakokouksen asiakirjojen julkaisemisen suhteen enemmistö on jo ilmoittanut *kannattavansa* niiden hetikohtaista julkaisemista (Vel. Dm., Blumenfeld, kaksi berliiniläistä jäsentä ja minä, t.s. viisi meistä yhdeksästä — kuudesta toimittajasta ja kolmesta johtokunnan jäsenestä). Kysymys on siis ratkaistu. Pitäköön B. Abr. niin kiirettä kuin suinkin.

Olisiko Teillä liikakappaletta kirjasta »Entä mitä edelleen?», venäläistä laitosta? Meillä ei ole ainoatakaan. Olkaa hyvä ja lähettäkää.

Teidän *Frey*

Lähetetty Münchenistä Genèveen

*Julkaistu ensi kerran 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

37

L. I. AXELRODILLE

17/XII 01.

Suuresti kunnioitettu L. I.! Sain kolme kirjettänne ja vastaan heti. En kerta kaikkiaan voi tulla⁴⁷: lehtikin on nyt tykkänään harteillani ja toimistoasiat ovat mutkistuneet kuljetushäiriöiden sekä Venäjällä syntyneen sekaannuksen vuoksi, ja kirjaseni on surkuteltavassa tilassa*. Olen hirveästi myöhässä! Enkä ole valmistautunut lainkaan: jopa pyysin Bergiä kirjoittamaan artikkelinkin »Iskran» 13. numeroon, sillä en ole pitkän pitkiin aikoihin lukenut mitään vallankumouksellisen liikkeemme historian alalta. Kuvittele nähdäkseni suotta olevanne kelpaamaton yleisön mielialan vuoksi. Plehanovin vuosijuhla on niin *määrätynluontoinen* tilaisuus, että siihen todennäköisesti saapuukin vain täysin tiettyä suuntausta ja mielialaa edustavia henkilöitä.

* Tarkoitetaan kirjaa »Mitä on tehtävä?» (ks. Teokset, 5. osa, ss. 337—523).
Toim.

Tsvetovin (Blumenfeldin) kirjeosoite:

Herrn Dittrich Buchbinder.
Schwanthalerstraße 44.
München.

Ilmoitan Teille tämän osoitteen, sillä minun kauttani kulkevat hänelle lähettämänne kirjeet saattavat viivästyä *kokonaista* kaksi vuorokautta! Hän asuu kaupungin toisessa laidassa ja tapaamme toisiamme harvoin.

»Kummallista» kirjettä, jossa tiedusteltiin rva D:tä, ei olisi pitänyt lähettää Blumenfeldille, vaan saman kirjeen mukaan liitetyllä osoitteella.

Puristan kättänne. Teidän *Frey*

Lähetetty Münchenistä Berniin

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

38

G. V. PLEHANOVILLE

20/XII 01.

Hyvä G. V.! Unohdin esittää Teille seuraavan pyynnön: olkaa hyvä ja etsikää papereidenne joukosta *kirje*, jonka vaimoni lähetti Teille »*Työväenpuolue ja talonpoikaisto*» *artikkelin** johdosta (kolme tai neljä tiheään kirjoitettua kirjepaperiliuskaa, ilman otsikkoa ja allekirjoitusta).

Ette ole tiedottanut, mitä arvelette sen julkaisemisesta »Zarjassa». Muistutan Teille tässä, ettette unohtaisi sitä ja lähettäisitte *ehdottomasti ennen matkaanne*⁴⁸ sen tänne (tai ottaisitte mukaan).

Olkaa hyvä ja kirjoittakaa, kun päätätte lopullisesti, milloin lähdette matkalle ja aiotte saapua tänne.

Bergillä on kuulemma ollut menestystä Pariisissa. Liiton jäsenet taas eivät ole Venäjällä saaneet aikaan hittojakaan! Meidän on nyt ja nimenomaan nyt nujerrettava heidät!

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 4. osa, ss. 403—411. *Toim.*

Kirjoitan kirjasta heitä vastaan*, ja mitä pitemmälle ehdin, sitä enemmän minua suututtaa. Paha vain, että kirjaseni paisuu!

Teidän Frey

Lähetetty Münchenistä Genèveen

*Julkaistu ensi kerran 1926
»Gruppen 'Osvobodivšije truda'»
kokoelman 4. n:o:ssa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

39

P. B. AXELRODILLE

23. XII 01.

Hyvä P. B.!

Lähetin kirjeen kirjaamattomana Teidän osoitteellanne pari viikkoa sitten.** Jos suinkin on mahdollista, tehkää postiin ilmoitus ja liittäkää oheen vaikka minun käsialallani kirjoitettu kirjekuori, ehkäpä siitä on hyötyä.

G. V:n on tietenkin parasta poiketa paluumatkalla. Olen jo lähettänyt hänelle matkarahaa. »Zarjan» olette tietysti saanut?

Voisitteko nyt tutustua ekonomisteja vastaan kirjoittamaani kirjaseen (kirjaan?)? Jos voitte, lähetän Teille lähipäivinä tai ensi viikon alussa puolet, sillä tahtoisin neuvotella kanssanne. Kirjoittakaa pari sanaa.

Pikaisiin näkemiin.

Teidän Frey

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. »Mitä on tehtävä?» (Teokset, 5. osa, ss. 337—523 ja Valitut teokset neljässä osassa, 1. osa, ss. 275—432), Toim.

** V. I. Lenin kirjoitti P. B. Axelrodille tästä samasta kirjeestä joulukuun 19 p:nä 1901 (ks. Teokset, 36. osa, ss. 74—75). Toim.